KOMMISSION

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 5. oktober 1973

om en procedure i henhold til artikel 85 i EØF-traktaten (IV/27.010 — Deutsche Philips GmbH)

(Den tyske tekst er den eneste autentiske)

(73/322/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 85,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962 (1), særlig artikel 3 og 15,

under henvisning til Kommissionens afgørelse af 26. juni 1972 om at indlede en procedure vedrørende bestemte pris- og salgsregulerende aftaler indgået af Deutsche Philips GmbH, Hamburg,

under henvisning til høring af Deutsche Philips GmbH, i henhold til artikel 19, stk. 1 i forordning nr. 17 i forbindelse med forordning nr. 99/63/EØF (2),

under henvisning til udtalelse fra Det rådgivende Udvalg for kartel- og monopolspørgsmål af 18. maj 1973 i henhold til artikel 10 i forordning nr. 17 og

ud fra følgende betragtninger:

I. Sagens nærmere omstændigheder

1. Den 18. juni 1967 indledte Kommissionen mod Deutsche Philips GmbH, i det følgende benævnt DPG, og mod andre datterselskaber til N.V. Philips Gloeilampenfabrieken, Eindhoven, procedurer i henhold til Rådets forordning nr. 17, fordi de af de pågældende datterselskaber anmeldte almindelige forretningsbetingelser indeholdt et eksportforbud. I skrivelse af 13. maj 1968 meddelte moderselskabet, at det havde besluttet i de almindelige salgsbetingelser, i forretningspapirerne og i fakturaerne fra de forskellige Philips-selskaber, mod hvilke procedurerne var blevet indledt, at ophæve ethvert forbud mod eksport til Fællesskabets medlemsstater, og det opfordrede de pågældende datterselskaber til at foretage tilsvarende ændringer i de almindelige forretningsbetingelser.

Med skrivelse af 29. juli 1968 forelagde DPG Kommissionen sine nye leverings- og betalingsbetingelser (udgave 1968), hvori eksportforbudet begrænsedes til lande uden for EØF. Herefter meddelte Kommissionen DPG den 7. marts 1969, at proceduren var afsluttet.

2. DPG anvendte, da den ovennævnte procedure blev indledt, foruden sine leverings- og betalingsbetingelser en række pris- og salgsregulerende aftaler, som ikke var blevet anmeldt til Kommissionen, og hvoraf nogle især indeholdt følgende forpligtelser.

a) I aftalen vedrørende Philips elbarbermaskiner (udgave marts 1967) var det forbudt engros- og detailforhandlere i Tyskland at videresælge den af aftalen omfattede vare med henblik på direkte eller indirekte forsendelse til udlandet i henhold til DPG's leverings- og betalingsbetingelser, medmindre DPG i det enkelte tilfælde på forhånd skriftligt gav sin godkendelse.

b) Ifølge aftalerne vedrørende elbarbermaskiner, store husholdningsredskaber, husholdningsredskaber og eksperimentkasser måtte disse varer kun tilbydes og sælges til forbrugere til de af DPG fastsatte forbrugerpriser. Aftalen vedrørende universal- og afladelamper indeholdt en lignende klausul (prisbinding).

(1) EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
(2) EFT nr. 127 af 20. 8. 1963, s. 2268/63.

c) Yderligere gjaldt prisbindingen, uanset om den af aftalen omfattede vare erhvervedes direkte fra DPG eller fra inden- eller udenlandske leverandører (reimportprisbinding).

d) I henhold til aftalerne vedrørende store husholdningsredskaber, elbarbermaskiner og farvefjernsynsapparater bestemt til engroshandelen måtte engrosforhandlerne kun levere til specialdetailforhandlere. De måtte som følge heraf ikke levere de af aftalen omfattede varer til andre engrosforhandlere eller andre leverandører til forhandlere — uanset om disse havde bopæl i udlandet — medmindre DPG i hvert enkelt tilfælde på forhånd skriftligt havde givet en godkendelse. En lignende bestemmelse indeholdt aftalerne vedrørende husholdningsredskaber og universal- og afladelamper (forbud mod levering fra én engrosforhandler til en anden).

   Ifølge aftalerne vedrørende store husholdningsredskaber og farvefjernsynsapparater bestemt til engroshandelen måtte detailforhandleren selv i tilfælde af eksport kun sælge og/eller levere varer, for hvilke salget er reguleret i aftalen, til private forbrugere. Desuden måtte denne ifølge sidstnævnte aftale ikke reklamere i tilbudspublikationer, som henvendte sig til forhandlere (forbud mod levering fra én detailforhandler til en anden og reklameforbud i detailleddet).

e) Ifølge aftalerne om store husholdningsredskaber, elbarbermaskiner, farvefjernsynsapparater til engroshandelen, husholdningsredskaber og universal- og afladelamper måtte engrosforhandlere ikke sælge til private forbrugere (forbud mod levering med overspringelse af et handelsled).

f) I henhold til aftalerne vedrørende store husholdningsredskaber og farvefjernsynsapparater til engroshandelen måtte detailforhandlere ikke levere til engrosforhandlere (forbud mod at levere til et tidligere led i omsætningen).

Også efter at ovennævnte procedure vedrørende DPG's anmeldte leverings- og betalingsbetingelser var blevet indledt og bragt til ophør, opretholdt dette selskab eksportforbudet i uændret form i sin aftale vedrørende elbarbermaskiner. Således var det pågældende eksportforbud stadig indeholdt i den pris- og salgsregulerende aftale om elbarbermaskiner, som blev forelagt af selskabet i forbindelse med sagen mod »Offene Handelsgesellschaft in Firma Josef Reitz oHG« og andre (1), som førtes for Land- og Oberlandesgericht i Hamburg. Først efter at Kommissionen på eget initiativ den 26. juli 1972 havde indledt en ny procedure mod DPG vedrørende denne aftale og de andre tidligere nævnte pris- og salgsregulerende aftaler, har selskabet i oktober 1972 ved cirkulære gjort sine engros- og detailforhandlere i Tyskland opmærksom på,

at selskabets pris- og salgsregulerende aftale om elbarbermaskiner henviser til dets leverings- og betalingsbetingelser, ifølge hvilke i overensstemmelse med punkt XI 2 videresalg af selskabets varer med henblik på indirekte eller direkte forsendelse til lande uden for EØF forbydes, medmindre selskabet i det enkelte tilfælde på forhånd har givet sit skriftlige samtykke.

Efter at DPG i denne anden procedure den 25. oktober 1972 fik meddelelse om klagepunkterne, har selskabet straks ophævet reimportprisbindingen og begrænset gyldigheden for prisbindingen, forbudene mod levering inden for samme handelsled, reklameforbudet samt forbudet mod levering med overspringelse af et handelsled og forbudet mod at levere til et tidligere led i omsætningen til den nationale handel.

II. Anvendelse af artikel 85, stk. 1 i EØF-Traktaten

1. Ovennævnte pris- og salgsregulerende aftaler er skriftlige aftaler mellem DPG og dette selskabs tyske forhandlere; de er altså aftaler mellem virksomheder.

2. a) Det eksportforbud, som er pålagt de tyske forhandlere i aftalen om elbarbermaskiner (1.2.a.) skulle hindre dem i at udbyde de elbarbermaskiner, som sælges af DPG i Tyskland, i andre medlemsstater og derved skabe konkurrence. Eksportforbudet havde altså til formål at begrænse konkurrencen inden for det fælles marked.

b) I henhold til prisbindingen (1.2.b.) måtte en tysk detailforhandler kun sælge den af aftalen omfattede vare til de bindende videresalgspriser, som er gældende i Tyskland, også i tilfælde af leverancer til forbrugere i de øvrige EØF-lande, skønt den i Tyskland bestående prisbinding kun omfatter forretninger inden for dette land. Udvidelsen af prisbindingen til salg — og reklame til de bundne priser — i de andre medlemsstater i EØF er derfor en konkurrencebegrænsende foranstaltning, som henhører under artikel 85, stk. 1 i EØF-traktaten.

c) Da prisbindingen uden undtagelse gjaldt for alle af aftalen omfattede varer, som de tyske detailforhandlere fik leveret direkte fra DPG eller fra inden- eller udenlandske leverandører (1.2.c.), var de tyske detailforhandlere forpligtet til ved videresalg af en sådan vare, som var indført fra et EØF-land til Tyskland, at overholde den i Tyskland bestående prisbinding. Denne reimportprisbinding forhindrede altså de tyske detailforhandlere i ved videresalg af en sådan reimporteret vare i Tyskland at konkurrere med andre tyske detailforhandlere med hensyn til priserne.

   Den pågældende reimportprisbinding bliver ikke berettiget af, at den tjener til beskyttelse af den i Tyskland lovligt tilladte prisbinding, idet

(1) Dom af 23. 12. 1971, afsagt af OLG Hamburg, 3U 129/71.

den forhindrer salg af importerede varer under de bundne priser i Tyskland og således gør opretholdelsen af prisbindingen mulig. Den omstændighed, at den vertikale prisbinding er tilladt i en medlemsstat, berettiger i sig selv ikke til, at de foranstaltninger, som bidrager til opretholdelsen af denne prisbinding, undtages fra artikel 85, stk. 1. En afgrænsning af de nationale markeder, som er i modstrid med målene for det fælles marked, kan ikke, blot fordi den nationale lovgivning rummer mulighed for at binde salgspriserne for bestemte varer, betragtes som forenelig med EØF-traktatens konkurrenceregler.

Det må ganske vist ikke overses, at detailforhandlerne i Tyskland ikke af reimportprisbindingen fratages muligheden for i givet fald at købe varerne fordelagtigere i de øvrige EØF-lande, idet der først og fremmest her tænkes på fordelagtigere indkøbspriser. Herved ville dog udelukkende blive opnået, at de pågældende forhandleres avancer voksede, uden at de ville have mulighed for at lade forbrugerne nyde godt af denne fordel i form af lavere priser og især at forøge deres afsætning og udvide kundekredsen. I hvert fald ville konkurrenceforholdene i detailleddet — for så vidt angår de priser, som er afgørende for forbrugerne — være de samme som i tilfælde af en beskyttelse ved eksport eller reimportforbud.

d) På grund af den forpligtelse, som pålagdes de tyske engrosforhandlere til kun at levere til andre engrosforhandlere efter forudgående skriftligt samtykke fra DPG (1.2.d.) stk. 1) og den forpligtelse, som pålagdes de tyske detailforhandlere, til kun at sælge de af aftalen omfattede varer til forbrugere og til ikke at reklamere i tilbudspublikationer, som henvendte sig til forhandlere (1.2.d.) stk. 2) hindrede engros- og detailforhandlerne i Tyskland i at levere til forhandlere i samme handelsled i andre medlemsstater. Disse forbud mod leverancer inden for samme handelsled kan have samme virkning for samhandelen landene imellem som eksportforbud.

e) På grund af det forbud, som pålagdes de tyske engrosforhandlere, mod at levere til forbrugere (1.2.e.), blev forbrugere i andre medlemsstater frataget muligheden for at købe de af aftalen omfattede varer — for så vidt det ikke var i modstrid med eksportforbudet i aftalen om elbarbermaskiner — direkte fra tyske engrosforhandlere og på grund af det forbud, som pålagdes de tyske detailforhandlerne, mod at sælge de af aftalen omfattede varer til engrosforhandlere (1.2.f.) reduceredes købsmulighederne — som allerede var begrænset ved forbudet mod leverancer inden for samme handelsled i den internationale handel — yderligere for engroshandlerne i de øvrige EØF-lande.

3. De i nummer 2 nævnte forpligtelser var ligeledes af en sådan art, at de kunne påvirke handelen mellem medlemsstater. De rejste nemlig mellem Forbundsrepublikken og de øvrige medlemsstater kunstige skranker for handelen med de pågældende varer. De påvirkede dermed direkte handelen mellem medlemsstaterne på en måde, som kunne være til skade for virkeliggørelsen af målene for et fælles marked.

4. De pågældende forpligtelser falder som følge heraf ind under artikel 85, stk. 1.

III. Ikke-anvendelse af artikel 85, stk. 3 i EØF-Traktaten

En erklæring i henhold til artikel 85, stk. 3 kan ikke afgives for de forpligtelser, som er nævnt i del II, nummer 2, fordi disse ikke er blevet anmeldt til Kommissionen i henhold til artikel 4, stk. 1 i forordning nr. 17.

De pågældende forpligtelser falder heller ikke ind under artikel 4, stk. 2, nr. 1 i forordning nr. 17, da de vedrører udførsel mellem medlemsstater.

Artikel 85, stk. 3 kan derfor ikke anvendes i det foreliggende tilfælde.

IV. Pålæggelse af en bøde

Da DPG straks har bragt de overtrædelser, som er nævnt i del II, nummer 2 b) — e), til ophør efter meddelelsen om klagepunkterne af 25. oktober 1972, kan pålæggelsen af en bøde på grund af disse overtrædelser lades ude af betragtning. Anderledes forholder det sig med hensyn til det eksportforbud, som er indeholdt i aftalen om elbarbermaskiner. Skønt nemlig Philips-moderselskabet, efter at proceduren var blevet indledt i 1967, i sin skrivelse af 13. maj 1968 meddelte, at selskabet havde besluttet at ophæve ethvert eksportforbud for EØF-landerne, og skønt det havde givet DPG tilsvarende instruktioner, har DPG i virkeligheden først ophævet dette eksportforbud i oktober 1972, og endog først efter at en ny procedure var blevet indledt på eget initiativ. Kommissionen ser sig derfor foranlediget til at pålægge en bøde på grund af denne overtrædelse.

V. Anvendelse af artikel 15, stk. 2, litra a) i forordning nr. 17 på eksportforbudet

I henhold til artikel 15, stk. 2, litra a) i forordning nr. 17 kan Kommissionen ved beslutning pålægge virksomheder bøder på mindst 1 000 og højst 1 000 000 regningsenheder, idet sidstnævnte beløb dog kan forhøjes til 10 pct. af omsætningen i det sidste regnskabsår i hver af de virksomheder, som har medvirket ved overtrædelsen, såfremt de forsætligt eller uagtsomt overtræder bestemmelserne i artikel 85, stk. 1 i EØF-Traktaten. Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed.

1. Senest da proceduren vedrørende det eksportforbud, som indeholdes i DPG's leverings- og betalingsbetingelser, blev indledt den 18. juni 1967, var det DPG bekendt, at eksportforbudet i selskabets aftale vedrørende elbarbermaskiner var i modstrid med artikel 85, stk. 1. Desuden er DPG af moderselskabet udtrykkeligt blevet opfordret til at ophæve eksportforbudet for EØF-landene i de almindelige forretningsbetingelser. Medens DPG imidlertid faktisk begrænsede eksportforbudet til tredjelande i sine øvrige pris- og salgsregulerende aftaler, der blev anvendt fra 1969, har selskabet opretholdt dette forbud i ubegrænset form i sin aftale om elbarbermaskiner indtil oktober 1972.

DPG hævder, at opretholdelsen af eksportforbudet i denne kontrakt skyldes en fejltagelse og gør gældende, at begrænsningen af eksportforbudet til tredjelande følger af de almindelige leverings- og betalingsbetingelser, i hvilke det er fremhævet, at eksport til fællesmarkedets medlemslande er tilladt. DPG har udtalt over for tyske grossister, der ønskede at eksportere Philips elbarbermaskiner, at eksport af disse apparater til andre medlemslande ikke var forbudt. Virksomheden har fremlagt skrivelser fra tyske grossister for Kommissionen, hvori disse udtaler, at de rent faktisk har leveret Philips elbarbermaskiner til andre EØF-lande.

Disse forhold lader formode, at DPG ikke har foretaget overtrædelserne forsætligt. Virksomheden har imidlertid handlet uagtsomt, for den burde have regnet med, at andre forhandlere ville anse det ubegrænsede eksportforbud i aftalen om elbarbermaskiner for bindende og følgelig ville afholde sig fra at eksportere til andre medlemslande. DPG har ikke udvist den nødvendige omhyggelighed ved i form af en ændring af aftalen at gøre det klart, at eksport til de andre medlemslande skulle være tilladt.

Som følge heraf har DPG uagtsomt overtrådt artikel 85, stk. 1.

2. Ved fastsættelsen af bøden skal hensyn tages til overtrædelsens grovhed og varighed såvel som til virksomhedens stilling.

a) Eksportforbud er en alvorlig overtrædelse af artikel 85 i EØF-Trakten, da de hindrer oprettelsen af et fælles marked. Dette er velkendt siden Kommissionens beslutning af 23. september 1964 i sagen Grundig/Consten ([1]) og siden Domstolens dom af 13. juli 1966 i de forbundne retssager 56 og 58/64 — Grundig/Consten ([2]).

   Der må dog tages hensyn til, at DPG har begået overtrædelsen uagtsomt.

b) Aftalerne vedrørende elbarbermaskinerne er blevet underskrevet siden marts 1967, og DPG har forelagt Kommissionen virksomhedens nye leverings- og betalingsbetingelser den 29. juli 1968. Virksomheden er ophørt med overtrædelsen i oktober 1972. Overtrædelsen har altså strakt sig over en lang periode.

c) DPG er en betydningsfuld virksomhed inden for elektroindustrien ; dens omsætning af elbarbermaskiner og dens markedsandel for dette produkt er betydelig.

3. Af disse grunde forkeommer det Kommissionen rimeligt i det foreliggende tilfælde at pålægge DPG en bøde på 60 000 (trestusind) regningsenheder,

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

Det konstateres, at følgende forpligtelser, som af Deutsche Philips GmbH pålagdes selskabets tyske forhandlere, er overtrædelser af artikel 85, stk. 4. 1 i EØF-traktaten :

— Det eksportforbud, som var indeholdt i den pris- og salgsregulerende aftale om Philips elbarbermaskiner (1.2.a.),

— den reimportprisbinding, som var indeholdt i de pris- og salgsregulerende aftaler om Philips elbarbermaskiner, store husholdningsredskaber, husholdningsredskaber, eksperimentkasser og universal- og afladelamper (1.2.c.),

— den prisbinding (1.2.b.), det forbud mod levering fra én engrosforhandler til en anden (1.2.d.) stk. 1), det forbud mod levering fra én detailforhandler til en anden og reklameforbudet for detailhandlere (1.2.d.) stk. 2), det forbud mod levering med overspringelse af et handelsled (1.2.b.) og det forbud mod at levere til et tidligere led i omsætningen (1.2.f.), som er delvis indeholdt i ovennævnte aftaler eller i aftalen vedrørende farvefjernsynsapparater for engroshandelen, for så vidt de også gjaldt for handelen mellem medlemsstater.

([1]) EFT nr. 161 af 20. 10. 1964, s. 2545/64.
([2]) De europæiske Fællesskabers Domstols domssamling, XII, 322.

Artikel 2

(1) På grund af opretholdelsen af eksportforbudet i selskabets pris- og salgsregulerende aftale om elbarbermaskiner (udgave marts 1967) indtil oktober 1972 pålægges Deutsche Philips GmbH en bøde på 60 000 (trestusind) regningsenheder; dette svarer til 219 600 (tohundredeognittentusindsekshundrede) DM.

(2) Denne beslutning kan tvangsfuldbyrdes over for Deutsche Philips GmbH i henhold til artikel 192 i EØF-traktaten.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Deutsche Philips GmbH, Hamburg.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. oktober 1973.

På Kommissionens vegne

François-Xavier ORTOLI

Formand